

GS. TS. NGUYỄN VĂN TIẾN

TRỌNG TÀI VIÊN TRUNG TÂM TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM
Phó chủ nhiệm khoa Ngân hàng, Học viện Ngân hàng



TÀI CHÍNH QUỐC TẾ HIỆN ĐẠI

DÀNH CHO CAO HỌC & NCS



NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ

GS. TS. NGUYỄN VĂN TIẾN

**TRỌNG TÀI VIÊN TRỌNG TÀI QUỐC TẾ VIỆT NAM
PHÓ CHỦ NHIỆM KHOA NGÂN HÀNG, HỌC VIỆN NGÂN HÀNG**

TÀI CHÍNH QUỐC TẾ HIỆN ĐẠI

DÀNH CHO CAO HỌC & NCS

CHỊU TRÁCH NHIỆM XB: TS. TRẦN HỮU THỰC

TRÌNH BÀY BÌA: HẢI AN

CHẾ BẢN ĐIỆN TỬ: HOÀNG LONG

MỤC LỤC TÓM TẮT

<i>BẢNG KÝ TỰ VIẾT TẮT</i>	13
<i><u>CHƯƠNG 1:</u> ĐẠI CƯƠNG VỀ TÀI CHÍNH QUỐC TẾ</i>	16
<i><u>CHƯƠNG 2:</u> THỊ TRƯỜNG NGOẠI HỐI</i>	35
<i><u>CHƯƠNG 3:</u> CÁC NGHIỆP VỤ NGOẠI HỐI PHÁI SINH</i>	126
<i><u>CHƯƠNG 4:</u> CÁN CÂN THANH TOÁN QUỐC TẾ & IIP</i>	252
<i><u>CHƯƠNG 5:</u> TỶ GIÁ VÀ CHẾ ĐỘ TỶ GIÁ</i>	339
<i><u>CHƯƠNG 6:</u> HỌC THUYẾT NGANG GIÁ SỨC MUA</i>	461
<i><u>CHƯƠNG 7:</u> HỌC THUYẾT NGANG GIÁ LÃI SUẤT</i>	526
<i><u>CHƯƠNG 8:</u> HỌC THUYẾT HIỆN ĐẠI TIẾP CẬN TỶ GIÁ</i>	576
<i><u>CHƯƠNG 9:</u> CÁC NHÂN TỐ TÁC ĐỘNG LÊN TỶ GIÁ</i>	604
<i><u>CHƯƠNG 10:</u> LỰA CHỌN CHẾ ĐỘ TỶ GIÁ TỐI ƯU</i>	632
<i><u>CHƯƠNG 11:</u> CHÍNH SÁCH TIỀN TỆ, TÀI KHÓA & TỶ GIÁ</i>	658
<i><u>CHƯƠNG 12:</u> THỊ TRƯỜNG TIỀN TỆ VÀ VỐN QUỐC TẾ</i>	701
<i><u>CHƯƠNG 13:</u> HỆ THỐNG TIỀN TỆ QUỐC TẾ</i>	731
<i><u>CHƯƠNG 14:</u> CHÍNH SÁCH QUẢN LÝ NGOẠI HỐI QUỐC GIA</i>	768
<i>TÀI LIỆU THAM KHẢO</i>	800

LỜI NÓI ĐẦU

Trong những năm gần đây, chúng ta đã từng chứng kiến những sự kiện Tài chính - Tiền tệ làm rung chuyển thế giới, đó là: cuộc khủng hoảng đồng Peso Mexico tháng 12/1994; sự mất giá kỷ lục của USD vào năm 1995, để rồi lên giá đột biến sau đó; cuộc khủng hoảng Tài chính - Tiền tệ Đông Nam Á vào năm 1997 - 1998; sự ra đời đồng tiền chung châu Âu EURO; cuộc khủng hoảng tài chính thế giới bắt nguồn từ Mỹ năm 2008, những sản phẩm mới trên thị trường ngoại hối... Những biến động về Tài chính - Tiền tệ với quy mô và tốc độ chưa từng có, đã ảnh hưởng lây lan có tính dây chuyền và để lại những hậu quả nặng nề lâu dài cho nhiều quốc gia, nhiều tập đoàn kinh tế và công ty.

Tài chính Quốc tế luôn gắn liền với kinh tế thị trường mở, do đó trước nhu cầu hội nhập quốc tế, đòi hỏi chúng ta phải có sự am hiểu thấu đáo về lĩnh vực này, đặc biệt là những kiến thức hiện đại đang được áp dụng phổ biến trên thế giới. Đứng trước thực tế như vậy, môn học "Tài chính quốc tế" được xác định là môn học bắt buộc đối với ngành Tài chính - Ngân hàng và là môn học lựa chọn cho các trường khối kinh tế.

Mong muốn được góp sức vào sự nghiệp chung, đã thúc giục tôi biên soạn cuốn sách này. Từ năm 1990, được chuyển tiếp làm nghiên cứu sinh, tôi tập trung nghiên cứu lĩnh vực Tài chính Quốc tế với đề tài "Mối quan hệ giữa Tỷ giá hối đoái và Cán cân thanh toán quốc tế". Qua thời gian công tác tại Ngân hàng Ngoại thương Việt Nam từ 1994 đến 1998, tôi đã tích lũy được nhiều kiến thức thực tế, đặc biệt là về lĩnh vực chính sách và điều hành tỷ giá, quản lý và kinh doanh ngoại hối. Và cơ hội đã đến, khi tôi trở thành giảng viên của Học viện

Ngân hàng. Trong những năm qua, được giao nhiệm vụ giảng dạy về lĩnh vực Tài chính Quốc tế, Kinh doanh Ngoại hối và Thanh toán Quốc tế, tôi đã tập trung nghiên cứu, đặc biệt là tiếp cận những kết quả nghiên cứu mới nhất trên thế giới về lĩnh vực Tài chính Quốc tế, Kinh doanh Ngoại hối và Tài trợ Thương mại.

Cuốn "Tài chính quốc tế hiện đại - Dành cho Cao học & NCS" được ra mắt bạn đọc là nhờ có sự ủng hộ nhiệt tình và sự động viên có hiệu quả của gia đình, đồng nghiệp và bè bạn. Xin biết ơn sâu sắc tất cả những gì mà mọi người đã tạo điều kiện cho tôi trong quá trình biên soạn cuốn sách này.

Nguyện vọng đóng góp thì nhiều, song lực thì có hạn, cho nên mặc dù đã tập trung trí tuệ và sự hiểu biết của mình, nhưng cuốn sách chắc chắn không tránh khỏi những thiếu sót. Chúng tôi chân thành đón nhận những ý kiến đóng góp của bạn đọc gần xa để những lần tái bản tiếp theo được tốt hơn.

Cuốn "Tài chính quốc tế hiện đại" này đã được dịch nguyên bản sang tiếng Anh "**International finance**" (cùng tác giả). Do đó, trong quá trình nghiên cứu, bạn đọc có thể sử dụng song song hai cuốn giáo trình này như là tài liệu song ngữ.

TÁC GIẢ

GS. TS. NGUYỄN VĂN TIẾN

Liên hệ:

ĐT: 0912 11 22 30

Email: tuvan.ttqt@gmail.com

MỤC LỤC CHI TIẾT

Lời nói đầu	3
Bảng ký tự viết tắt	13
CHƯƠNG 1: ĐẠI CƯƠNG VỀ TÀI CHÍNH QUỐC TẾ	16
1. Mở cửa kinh tế và tài chính quốc tế	17
2. Tài chính quốc tế ngày càng trở nên quan trọng	20
2.1. Thương mại quốc tế tăng so với thương mại nội địa	21
2.2. Xu hướng toàn cầu hoá các thị trường tài chính	26
3. Biến động và rủi ro Tỷ giá gia tăng	28
4. Môn học tài chính quốc tế	32
5. Câu hỏi và bài tập	34
CHƯƠNG 2: THỊ TRƯỜNG NGOẠI HỐI	35
1. Tổng quan về thị trường ngoại hối	35
1.1. Khái niệm và đặc điểm	35
1.2. Các chức năng của thị trường ngoại hối	40
1.3. Những thành viên tham gia thị trường ngoại hối	41
1.4. Các nghiệp vụ kinh doanh ngoại hối	44
1.5. Phân loại thị trường ngoại hối	46
2. Những vấn đề cơ bản trong kinh doanh ngoại hối	47
2.1. Các khái niệm	47
2.2. Phân loại tỷ giá trong kinh doanh	49
2.3. Các phương pháp yết tỷ giá	51
2.4. Điểm tỷ giá, cách đọc và cách viết tỷ giá	54
2.5. Tỷ giá mua, tỷ giá bán và lãi lỗ trong kinh doanh ngoại hối	56
2.6. Tỷ giá nhà môi giới ngoại hối	62
2.7. Mua bán hộ, đầu cơ và kinh doanh chênh lệch tỷ giá	63

3. Tỷ giá chéo và kinh doanh chênh lệch tỷ giá chéo	67
3.1. Khái niệm tỷ giá chéo	67
3.2. Tại sao phải tính tỷ giá chéo	68
3.3. Các phương pháp tính tỷ giá chéo	70
4. Trạng thái luống tiền và trạng thái ngoại hối	76
4.1. Trạng thái luống tiền và rủi ro lãi suất	76
4.2. Trạng thái ngoại tệ và rủi ro tỷ giá	78
5. Nghiệp vụ giao ngay - spot	93
6. Hướng dẫn trả lời câu hỏi và làm bài tập	97
 CHƯƠNG 3: CÁC NGHIỆP VỤ NGOẠI HỐI PHÁI SINH	 126
1. Nghiệp vụ ngoại hối kỳ hạn	128
1.1. Phương pháp định giá kỳ hạn	128
1.2. Điểm kỳ hạn	132
1.3. Tỷ giá chéo kỳ hạn	135
1.4. Những ứng dụng của hợp đồng kỳ hạn	137
1.4.1. Bảo hiểm khoản thanh toán nhập khẩu	137
1.4.2. Bảo hiểm khoản thu xuất khẩu	142
1.4.3. Bảo hiểm khoản đầu tư bằng ngoại tệ	146
1.4.4. Bảo hiểm khoản vay bằng ngoại tệ	150
1.5. Ứng dụng giao dịch kỳ hạn trong kinh doanh	151
1.5.1. Lựa chọn đồng tiền đầu tư	152
1.5.2. Lựa chọn đồng tiền đi vay	162
1.5.3. Quy trình Arbitrage lãi suất	167
2. Nghiệp vụ hoán đổi ngoại hối	176
2.1. Khái niệm và đặc điểm	177
2.2. Định giá trong giao dịch hoán đổi	178
2.3. Ứng dụng Swap vào tuần hoàn trạng thái tiền tệ	181
2.3.1. Kéo dài trạng thái tiền tệ	181
2.3.2. Rút ngắn trạng thái tiền tệ	186

2.4. Ứng dụng Swap trong đầu tư quốc tế	191
2.5. Ứng dụng Swap trong kinh doanh ngoại hối	195
3. Nghiệp vụ tiền tệ tương lai	204
3.1. Đặc điểm của giao dịch tiền tệ tương lai	204
3.2. Quy tắc ghi điểm thị trường	208
3.3. Hợp đồng tương lai và Hợp đồng kỳ hạn	211
4. Nghiệp vụ quyền chọn tiền tệ	217
4.1. Những khái niệm cơ bản	217
4.2. Các chiến lược quyền chọn tiền tệ	219
4.2.1. Đối với nhà nhập khẩu	219
4.2.2. Đối với nhà xuất khẩu	231
5. Câu hỏi và bài tập	242

CHƯƠNG 4: CÁN CÂN THANH TOÁN QUỐC TẾ & IIP 252

1. Khái niệm và giải thích thuật ngữ	252
2. Kết cấu của BOP	262
3. Các cán cân bộ phận của BOP	270
4. Nguyên tắc hạch toán kép của BP	290
5. Thặng dư và thâm hụt của BP	297
6. Vị thế đầu tư quốc tế – IIP	307
7. Các thừa số trong nền kinh tế mở	310
8. Hướng dẫn trả lời câu hỏi và làm bài tập	316

CHƯƠNG 5: TỶ GIÁ VÀ CHẾ ĐỘ TỶ GIÁ 339

1. Khái niệm và phân loại tỷ giá	339
2. Tác động tỷ giá đến hoạt động XNK	343
2.1. Tác động của tỷ giá đến khối lượng XNK	343
2.2. Tác động của tỷ giá đến giá trị XNK	354
3. Chế độ tỷ giá và vai trò của NHTW	366
3.1. Khái niệm và phân loại chế độ tỷ giá	367
3.2. Hình thành tỷ giá theo quan hệ cung cầu	370

3.3. Vai trò của NHTW trong chế độ tỷ giá thả nổi	376
3.4. Vai trò của NHTW trong chế độ tỷ giá cố định	378
3.5. Vai trò của NHTW trong chế độ tỷ giá thả nổi có điều tiết	400
3.6. Hệ thống chế độ tỷ giá ngày nay	402
4. Các biện pháp tác động lên tỷ giá	406
4.1. Các biện pháp trực tiếp	406
4.2. Các biện pháp gián tiếp	409
5. Đánh giá hoạt động của các chế độ tỷ giá	410
6. Hướng dẫn trả lời câu hỏi và làm bài tập	419

CHƯƠNG 6: HỌC THUYẾT NGANG GIÁ SỨC MUA	461
---	------------

1. Khái niệm ngang giá sức mua - PPP	462
2. Quy luật ngang giá sức mua	465
2.1. Quy luật một giá	465
2.2. Quy luật PPP - Hướng tiếp cận mới	468
3. Các dạng biểu hiện của PPP	470
3.1. Biểu hiện PPP- Dạng số tuyệt đối	471
3.2. Biểu hiện PPP - Dạng số tương đối	479
3.3. Biểu hiện PPP - Dạng kỳ vọng	482
4. Nguyên nhân làm cho tỷ giá lệch khỏi PPP	486
4.1. Sự tồn tại của nhóm hàng hoá NITG	486
4.2. Sự tồn tại của nhân tố F	489
5. Hướng dẫn trả lời câu hỏi và làm bài tập	491

CHƯƠNG 7: HỌC THUYẾT NGANG GIÁ LÃI SUẤT	526
--	------------

1. Tiêu chí lựa chọn đồng tiền đầu tư và đi vay	527
1.1. Lựa chọn đồng tiền đầu tư	527
1.2. Lựa chọn đồng tiền đi vay	529
2. Quy luật ngang giá lãi suất - IRP	531
2.1. Khái niệm ngang giá lãi suất	531
2.2. Quy luật ngang giá lãi suất có bảo hiểm - CIP	533
2.2.1. Cơ chế hình thành CIP	533

